HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

5 martie 2009 *

În cauza C-222/07,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Tribunal Supremo (Spania), prin decizia din 18 aprilie 2007, primită de Curte la 3 mai 2007, în procedura

Unión de Televisiones Comerciales Asociadas (UTECA)

împotriva

Administracíón General del Estado,

cu participarea:

Federación de Asociaciones de Productores Audiovisuales,

* Limba de procedură: spaniola.

Radiotelevisión Española (RTVE),

Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (Egeda),

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul C. W. A. Timmermans (raportor), președinte de cameră, domnii J.-C. Bonichot, J. Makarczyk, P. Kūris și L. Bay Larsen, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,
grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 3 iulie 2008,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Unión de Televisiones Comerciales Asociadas (UTECA), de S. Muñoz Machado, abogado, și de doamna M. Cornejo Barranco, procuradora;

— pentru Federación de Asociaciones de Productores Audiovisuales, de M. A. Albaladejo și M. E. Klimt, abogados, precum și de domnul A. Blanco Fernández, procurador;

— pentru Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (Egeda), de J. Suárez Lozano și M. Benzal Medina, abogados;

— pentru guvernul spaniol, de doamna N. Díaz Abad, în calitate de agent;

— pentru guvernul belgian, de doamna C. Pochet, în calitate de agent, asistată de A. Berenboom și A. Joachimowicz, avocats;

— pentru guvernul elen, de doamnele E.-M. Mamouna și O. Patsopoulou, în calitate de agenți;

— pentru guvernul francez, de domnul G. de Bergues și de doamna A.-L. During, în calitate de agenți;

— pentru guvernul italian, de domnul I. M. Braguglia, în calitate de agent, asistat de domnul F. Arena, avvocato dello Stato;

— pentru guvernul austriac, de doamna C. Pesendorfer, în calitate de agent;

— pentru guvernul polonez, de domnul P. T. Kozek, în calitate de agent;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de doamna E. Montaguti, precum și de domnii R. Vidal Puig și T. Scharf, în calitate de agenți;

— pentru Autoritatea AELS de Supraveghere, de domnul B. Alterskjær și de doamna L. Young, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 4 septembrie 2008,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolelor 12 CE și 87 CE, precum și a articolului 3 din Directiva 89/552/CEE a Consiliului din 3 octombrie 1989 privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune (JO L 298, p. 23, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 215), astfel cum a fost modificată prin Directiva 97/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 iunie 1997 (JO L 202, p. 60, Ediție specială, 06/vol. 2, p. 232, denumită în continuare „directiva").

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei acțiuni introduse de Unión de Televisiones Comerciales Asociadas (denumită în continuare „UTECA") împotriva unui decret regal care impune operatorilor de televiziune să aloce, pe de o parte, 5 % din

veniturile din exploatare aferente anului anterior finanțării producției de filme de lung și de scurt metraj, precum și de filme de televiziune europene și, pe de altă parte, să aloce 60 % din această finanțare pentru producții având ca limbă originală una dintre limbile oficiale ale Regatului Spaniei.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 Al douăzeci și șaselea considerent al Directivei 89/552 prevede:

„[…] pentru a permite o politică activă în sprijinul unei anumite limbi, statele membre își păstrează libertatea de a stabili reglementări mai detaliate sau mai stricte în special pe baza criteriilor de limbă, atât timp cât reglementările respective sunt în conformitate cu legislația europeană și mai ales nu sunt aplicabile retransmisiei programelor difuzate originare din alte state membre”.

4 Conform considerentului (7) al Directivei 97/36:

„[…] orice cadru legislativ privind noile servicii audiovizuale trebuie să fie compatibil cu obiectivul principal al prezentei directive, respectiv crearea cadrului legal pentru libera circulație a serviciilor”.

5 Considerentul (44) al Directivei 97/36 prevede:

„[…] statele membre își păstrează libertatea de a aplica emițătorilor aflați sub jurisdicția lor reglementări mai detaliate sau mai stricte în domeniile coordonate de prezenta directivă, inclusiv, *inter alia*, reglementări care să favorizeze atingerea scopurilor de politici lingvistice […]”.

6 Considerentul (45) al Directivei 97/36 prevede:

„[…] obiectivul sprijinirii producției audiovizuale în Europa poate fi urmărit de către statele membre în interiorul cadrului de organizare a serviciilor de difuzare a programelor de televiziune, *inter alia*, prin definirea unei misiuni de interes public pentru anumite organizații de difuzare a programelor de televiziune, inclusiv obligația de a contribui substanțial la investițiile în producția europeană”.

7 Articolul 3 alineatul (1) din directivă prevede:

„Statele membre își păstrează libertatea de a solicita emițătorilor de televiziune aflați sub jurisdicția lor să respecte reglementări mai detaliate sau mai stricte în domeniile la care se face referire în prezenta directivă”.

8 Articolul 4 alineatul (1) din directivă prevede:

„În cazul în care acest lucru este posibil și folosind mijloace adecvate, statele membre garantează faptul că stațiile de emisie rezervă operelor europene, în sensul articolului 6, o proporție majoritară din timpul lor de emisie, din care se scade timpul dedicat știrilor, evenimentelor sportive, jocurilor, publicității, serviciilor teletext și teleshopping. Această proporție, având în vedere responsabilitățile de ordin informațional, educațional, cultural și de divertisment ale stației de emisie către publicul său, ar trebui atinsă progresiv, pe baza unor criterii adecvate”.

9 Potrivit articolului 5 din directivă:

„În cazul în care acest lucru este posibil și folosind mijloace adecvate, statele membre garantează că stațiile de emisie rezervă cel puțin 10 % din timpul lor de emisie, din care se scade timpul dedicat știrilor, evenimentelor sportive, jocurilor, publicității și serviciilor teletext sau, ca alternativă, la discreția fiecărui stat membru, cel puțin 10 % din bugetul lor de programe, pentru opere europene create de producători independenți de stațiile de emisie. Această proporție, având în vedere responsabilitățile de ordin informațional, educațional, cultural și de divertisment ale stației de emisie către publicul său, ar trebui atinsă progresiv, pe baza unor criterii adecvate; ea trebuie obținută prin alocarea unei proporții adecvate operelor noi, respectiv a operelor transmise într-un interval de 5 ani după producție”.

Reglementarea națională

10 Decretul regal 1652/2004 de aprobare a regulamentului privind investiția obligatorie pentru finanțarea anticipată a filmelor de lung metraj și de scurt metraj și a filmelor de televiziune europene și spaniole (Real decreto 1652/2004 por el que se aprueba el Reglamento que regula la inversión obligatoria para la financiación anticipada de largometrajes y cortometrajes cinematográficos y películas para televisión, europeos y españoles) din 9 iulie 2004 (BOE nr. 174 din 20 iulie 2004, p. 26264) pune parțial în aplicare legislația spaniolă în materie de televiziune și cinematografie. Această legislație este reprezentată de Legea 25/1994 din 12 iulie 1994 privind transpunerea în ordinea juridică spaniolă a Directivei 89/552/CEE privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune (Ley 25/1994 por la que se incorpora al ordenamiento jurídico español la Directiva 89/552/CEE del Consejo, sobre la coordinación de disposiciones legales, reglamentarias y administrativas de los Estados miembros relativas al ejercicio de la actividad de radiodifusión televisiva) (BOE nr. 166 din 13 iulie 1994, p. 22342), astfel cum a fost modificată prin Legea 22/1999 din 7 iunie 1999 (BOE nr. 136, din 8 iunie 1999) și ulterior prin cea de a doua dispoziție adițională a Legii 15/2001 din 9 iulie 2001 privind favorizarea și promovarea cinematografiei și a sectorului audiovizual (Ley 15/2001 de fomento y promoción de la cinematografía y el sector audiovisual) (BOE nr. 164, din 10 iulie 2001, p. 24904).

11 Potrivit articolului 5 alineatul 1 din Legea 25/1994, astfel cum a fost modificată prin Legea 22/1999:

„1. Operatorii de televiziune rezervă 51 % din timpul de emisie anual difuzării de opere audiovizuale europene.

Pentru a-și îndeplini această obligație, aceștia alocă în fiecare an cel puțin 5 % din valoarea totală a veniturilor realizate în exercițiul precedent, conform contului de exploatare, pentru finanțarea de filme de lung metraj și de filme de televiziune europene”.

12 Ca urmare a modificării aduse prin cea de a doua dispoziție adițională a Legii 15/2001, articolul 5 alineatul 1 al doilea paragraf din legea menționată a fost înlocuit cu următoarele prevederi:

„Operatorii de televiziune care dețin responsabilitatea editorială a canalelor de televiziune ale căror programe cuprind filme de lung metraj de producție recentă, și anume filme a căror producție datează de mai puțin de șapte ani, alocă în fiecare an cel puțin 5 % din valoarea totală a veniturilor realizate în exercițiul precedent, conform contului de exploatare, pentru finanțarea anticipată a producției de filme de lung metraj și de scurt metraj și de filme de televiziune europene, inclusiv cele prevăzute la articolul 5 alineatul 1 din Legea privind favorizarea și promovarea cinematografiei și a sectorului audiovizual. 60 % din această finanțare este alocată producțiilor având ca limbă originală una dintre limbile oficiale din Spania.

În acest sens, filme de televiziune înseamnă operele audiovizuale având caracteristici similare cu filmele cinematografice de lung metraj, și anume operele unitare cu o durată mai mare de șaizeci de minute, cu un deznodământ, caracterizate prin faptul că exploatarea comercială nu include proiectarea în săli de cinema; venituri din exploatare înseamnă veniturile obținute din programarea și din exploatarea canalului sau a canalelor de televiziune care dau naștere obligației în cauză, astfel cum se reflectă în conturile de exploatare care fac obiectul unui audit.

Guvernul, după consultarea tuturor sectoarelor interesate, poate stabili prin regulament duratele necesare pentru ca o operă audiovizuală să fie considerată un film de televiziune”.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

13 UTECA a introdus o acțiune împotriva Decretului regal 1652/2004 la Tribunal Supremo. În cererea introductivă, aceasta solicită ca atât acest decret regal, cât și dispozițiile legislative pe care se întemeiază să fie declarate inaplicabile, susținând că obligațiile de a efectua investiții impuse de acestea încalcă nu numai anumite prevederi ale Constituției spaniole, ci și anumite norme ale dreptului comunitar.

14 S-au opus pretențiilor UTECA atât Administracíón General del Estado (Administrația generală de stat), cât și Federación de Asociaciones de Productores Audiovisuales Españoles (Federația asociațiilor producătorilor de opere audiovizuale spaniole) și Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (Organismul de gestiune a drepturilor producătorilor de opere audiovizuale), acestea din urmă intervenind pentru a susține validitatea prevederilor atacate.

15 Tribunal Supremo, având îndoieli, pe de o parte, în ceea ce privește marja de care dispun statele membre pentru a impune norme mai stricte în domeniile coordonate de directivă, având în vedere în special articolul 3 alineatul (1) din aceasta, precum și, pe de altă parte, compatibilitatea cu articolele 12 CE și 87 CE a obligației de a rezerva 60 % din finanțarea obligatorie pentru opere având ca limbă originală una dintre limbile oficiale din Regatul Spaniei, a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 3 din directivă […] permite statelor membre să impună operatorilor de televiziune obligația de a aloca un procent din veniturile din exploatare pentru finanțarea anticipată a filmelor cinematografice și de televiziune europene?

2) În cazul în care răspunsul la întrebarea precedentă ar fi afirmativ, rezultă că o normă națională care, pe lângă faptul că prevede obligația de finanțare anticipată prezentată anterior, rezervă o cotă de 60 % din finanțarea obligatorie menționată pentru operele având ca limbă originală spaniola este conformă cu această directivă și cu articolul 12 din Tratatul CE coroborat cu celelalte dispoziții speciale la care se referă acesta?

3) Obligația impusă de o normă națională operatorilor de televiziune de a aloca un procent din veniturile din exploatare pentru finanțarea anticipată a filmelor cinematografice, din care o cotă de 60 % trebuie să fie destinată special operelor având ca limbă originală spaniola și care sunt produse în majoritate de industria cinematografică spaniolă, constituie un ajutor de stat în favoarea industriei menționate, în sensul articolului 87 din Tratatul CE?"

Cu privire la prima și la a doua întrebare

16 Prin intermediul primei și al celei de a doua întrebări preliminare, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă directiva și, în special, articolul 3 din aceasta, precum și articolul 12 CE trebuie interpretate în sensul că se opun unei măsuri adoptate de un stat membru, precum măsura din acțiunea principală, care obligă operatorii de televiziune să aloce 5 % din veniturile din exploatare pentru finanțarea anticipată de filme cinematografice și de televiziune europene, precum și, mai precis, 60 % din acești 5 % pentru opere având ca limbă originală una dintre limbile oficiale ale acestui stat membru.

17 Trebuie să se constate, mai întâi, că directiva nu cuprinde nicio prevedere care să stabilească în ce măsură un stat membru poate impune operatorilor de televiziune să aloce o parte din veniturile din exploatare pentru finanțarea anticipată de filme cinematografice și de televiziune europene sau având ca limbă originală una dintre limbile oficiale ale acestui stat membru. În special, articolele 4 și 5 din directivă nu au în vedere această ipoteză.

18 În continuare, în temeiul articolului 3 alineatul (1) din directivă, statele membre își păstrează libertatea de a solicita emițătorilor de televiziune aflați sub jurisdicția lor să respecte reglementări mai detaliate sau mai stricte în domeniile la care se face referire în această directivă. Însă o asemenea competență trebuie exercitată cu respectarea libertăților fundamentale garantate de Tratatul CE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 octombrie 1999, ARD, C-6/98, Rec., p. I-7599, punctul 49, și Hotărârea din 17 iulie 2008, Corporación Dermoestética, C-500/06, Rep., p. I-5785, punctul 31).

19 În cele din urmă, trebuie amintit că directiva nu realizează o armonizare completă a normelor din domeniile pe care le acoperă, ci instituie cerințe minime pentru programele difuzate din interiorul Comunității Europene pentru a fi recepționate în interiorul acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 februarie 1995, Leclerc-Siplec, C-412/93, Rec., p. I-179, punctele 29 și 44, precum și Hotărârea din 9 iulie 1997, De Agostini și TV-Shop, C-34/95-C-36/95, Rec., p. I-3843, punctul 3).

20 În consecință, indiferent dacă o măsură adoptată de un stat membru, precum cea din acțiunea principală, ține de domeniile acoperite de directivă, statele membre rămân, în principiu, competente să adopte o asemenea măsură, cu condiția să respecte libertățile fundamentale garantate de tratat.

21 În aceste condiții, trebuie analizat dacă măsura menționată respectă aceste libertăți fundamentale.

22 În ceea ce privește o măsură adoptată de un stat membru, precum cea din acțiunea principală, întrucât obligă operatorii de televiziune să aloce 5 % din veniturile din exploatare pentru finanțarea anticipată a unor filme cinematografice și de televiziune europene, dosarul prezentat Curții nu cuprinde niciun element potrivit căruia o asemenea măsură ar constitui, în practică, o restricție privind una dintre libertățile fundamentale garantate de tratat.

23 De altfel, trebuie subliniat că din considerentul (7) coroborat cu considerentul (45) ale Directivei 97/36 rezultă că obiectivul principal al acesteia din urmă este crearea unui cadru juridic pentru libera circulație a serviciilor, făcându-se referire totodată, în special, la obiectivul „sprijinirii producției audiovizuale în Europa", care poate fi atins, între altele, prin „obligația de a contribui substanțial la investițiile în producția europeană".

24 În schimb, în ceea ce privește o măsură precum cea din acțiunea principală, întrucât aceasta vizează obligația de a aloca unor opere având ca limbă originală una dintre limbile oficiale ale statului membru avut în vedere 60 % din cei 5 % din veniturile din exploatare alocați pentru finanțarea anticipată de filme cinematografice și de televiziune europene, o asemenea măsură constituie, astfel cum a arătat avocatul general la punctele 78-87 din concluzii, o restricție privind mai multe libertăți fundamentale, și anume libera prestare a serviciilor, libertatea de stabilire, libera circulație a capitalurilor și libera circulație a lucrătorilor.

25 Totuși, o asemenea restricție privind libertățile fundamentale garantate de tratat poate fi justificată în cazul în care răspunde unor motive imperative de interes general, în măsura în care este de natură să asigure realizarea obiectivului pe care îl urmărește și nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestuia (Hotărârea din 13 decembrie 2007, United Pan-Europe Communications Belgium și alții, C-250/06, Rec., p. I-11135, punctul 39 și jurisprudența citată).

26 În opinia guvernului spaniol, măsura din acțiunea principală este întemeiată pe rațiuni culturale de protecție a multilingvismului spaniol.

27 Trebuie amintit că, în această privință, Curtea a admis drept motiv imperativ de interes general obiectivul urmărit de un stat membru de a proteja și de a promova una sau mai multe dintre limbile sale oficiale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 noiembrie 1989, Groener, C-379/87, Rec., p. 3967, punctul 19, precum și Hotărârea United Pan-Europe Communications Belgium și alții, citată anterior, punctul 43).

28 Astfel cum a arătat avocatul general la punctul 91 din concluzii, un asemenea obiectiv a fost recunoscut drept legitim și de către legiuitorul comunitar, după cum o demonstrează al douăzeci și șaselea considerent al Directivei 89/552 și considerentul (44) al Directivei 97/36.

29 Or, reiese că o măsură adoptată de un stat membru precum cea din acțiunea principală, întrucât instituie o obligație de a investi în filme cinematografice și de televiziune având ca limbă originală una dintre limbile oficiale din acest stat membru, este de natură să asigure realizarea unui astfel de obiectiv.

30 De asemenea, nu reiese că, în circumstanțele din acțiunea principală, o asemenea măsură depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului menționat.

31 Astfel, impunând operatorilor de televiziune să aloce unor opere având ca limbă originală una dintre limbile oficiale ale statului membru avut în vedere 60 % din cei 5 % din veniturile din exploatare alocați pentru finanțarea anticipată a filmelor cinematografice și de televiziune europene, o măsură adoptată de un stat membru precum cea din acțiunea principală vizează, în final, 3 % din veniturile din exploatare ale acestor operatori. Or, dosarul prezentat Curții nu cuprinde niciun element care să permită să se concluzioneze că un asemenea procent ar avea un caracter disproporționat în raport cu obiectivul urmărit.

32 Pe de altă parte, spre deosebire de ceea ce susține Comisia Comunităților Europene, o măsură adoptată de un stat membru, precum cea din acțiunea principală, nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului urmărit, prin simplul fapt că nu prevede criterii care să permită clasificarea operelor avute în vedere drept „produse culturale”.

33 Astfel, întrucât limba și cultura sunt intrinsec legate, după cum amintește, printre altele, Convenția pentru protecția și promovarea diversității expresiilor culturale, adoptată în cadrul Conferinței generale a Unesco din 20 octombrie 2005 de la Paris și aprobată în numele Comunității prin Decizia 2006/515/CE a Consiliului din 18 mai 2006 (JO L 201, p. 15, Ediție specială, 11/vol. 47, p. 70), care prevede la al paisprezecelea paragraf din preambul că „diversitatea lingvistică este un element fundamental de diversitate culturală", nu se poate considera că obiectivul urmărit de un stat membru, constând în protecția și în promovarea uneia sau a mai multe dintre limbile sale oficiale, trebuie în mod necesar să fie însoțit de alte criterii culturale pentru a putea justifica o restricție privind una dintre libertățile fundamentale garantate de tratat. De altfel, Comisia nu a putut preciza, în cadrul prezentei proceduri, care ar trebui să fie, în mod concret, aceste criterii.

34 O măsură adoptată de un stat membru, precum cea din acțiunea principală, nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului urmărit nici prin simplul fapt că beneficiarii finanțării avute în vedere sunt în majoritate întreprinderi producătoare de opere cinematografice stabilite în acest stat membru.

35 Astfel, după cum a arătat avocatul general la punctul 110 din concluzii, criteriul reținut printr-o asemenea măsură este un criteriu lingvistic.

36 Or, reiese că faptul că un asemenea criteriu poate constitui un avantaj pentru întreprinderi producătoare de opere cinematografice care lucrează în limba vizată de criteriul menționat și care, în consecință, pot fi, în practică, originare în majoritate din statul membru în care această limbă este o limbă oficială este inerent obiectivului urmărit. O asemenea situație nu poate constitui, în sine, proba caracterului disproporționat al măsurii din acțiunea principală, sub sancțiunea de a lipsi de sens recunoașterea, ca motiv imperativ de interes general, a obiectivului urmărit de un stat membru de a proteja și de a promova una sau mai multe dintre limbile sale oficiale.

37 În cele din urmă, în ceea ce privește articolul 12 CE, a cărui interpretare o solicită de asemenea instanța de trimitere și care consacră principiul general al nediscriminării pe motiv de cetățenie sau de naționalitate, trebuie amintit că această dispoziție nu are vocație de a se aplica în mod autonom decât în situațiile reglementate de dreptul comunitar pentru care tratatul nu prevede o normă specială de interzicere a discriminării (Hotărârea din 11 ianuarie 2007, Lyyski, C-40/05, Rec., p. I-99, punctul 33 și jurisprudența citată).

38 Or, principiul nediscriminării a fost pus în aplicare în domeniile liberei circulații a lucrătorilor, dreptului de stabilire, liberei prestări a serviciilor și liberei circulații a capitalurilor prin articolul 39 alineatul (2) CE, articolul 43 CE, articolul 49 CE și, respectiv, articolul 56 CE (a se vedea, în ceea ce privește articolul 39 alineatul (2) CE, Hotărârea Lyyski, citată anterior, punctul 34, în ceea ce privește articolul 49 CE, Hotărârea din 11 decembrie 2003, AMOK, C-289/02, Rec., p. I-15059, punctul 26, precum și, în ceea ce privește articolele 43 CE și 56 CE, Hotărârea din 10 ianuarie 2006, Cassa di Risparmio di Firenze și alții, C-222/04, Rec., p. I-289, punctul 99).

39 Întrucât din considerațiile anterioare rezultă că o măsură adoptată de un stat membru precum cea din acțiunea principală nu este contrară dispozițiilor menționate ale tratatului, aceasta nu poate fi considerată nici ca fiind contrară articolului 12 CE.

40 Prin urmare, trebuie să se răspundă la prima și la cea de a doua întrebare că directiva și, în special, articolul 3 din aceasta, precum și articolul 12 CE trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei măsuri adoptate de un stat membru, precum cea din acțiunea principală, care obligă operatorii de televiziune să aloce 5 % din veniturile din exploatare pentru finanțarea anticipată de filme cinematografice și de televiziune europene, precum și, mai precis, 60 % din acești 5 % pentru opere având ca limbă originală una dintre limbile oficiale de acestui stat membru.

Cu privire la a treia întrebare

41 Prin intermediul celei de a treia întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 87 CE trebuie interpretat în sensul că o măsură adoptată de un stat membru, precum cea din acțiunea principală, care obligă operatorii de televiziune să aloce 5 % din veniturile din exploatare pentru finanțarea anticipată de filme cinematografice și de televiziune europene, precum și, mai precis, 60 % din acești 5 % pentru opere având ca limbă originală una dintre limbile oficiale ale acestui stat membru constituie ajutor de stat în favoarea industriei cinematografice a acestui stat membru.

42 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în vederea calificării drept ajutor trebuie îndeplinite toate condițiile prevăzute la articolul 87 CE, respectiv, în primul rând, să fie vorba despre o intervenție a statului sau prin intermediul resurselor de stat, în al doilea rând, această intervenție trebuie să fie susceptibilă să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre, în al treilea rând, aceasta trebuie să acorde un avantaj beneficiarului și, în al patrulea rând, aceasta trebuie să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența (Hotărârea din 24 iulie 2003, Altmark Trans și Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, Rec., p. I-7747, punctele 74 și 75, precum și jurisprudența citată).

43 Mai exact, din jurisprudența Curții rezultă că numai avantajele acordate direct sau indirect prin intermediul resurselor de stat sunt considerate ajutoare în sensul articolului 87 alineatul (1) CE. Astfel, distincția stabilită în această dispoziție între „ajutoarele acordate de state" și ajutoarele acordate „prin intermediul resurselor de stat" nu presupune că toate avantajele acordate de un stat constituie ajutoare, fie că sunt, fie că nu sunt finanțate prin intermediul resurselor de stat, ci vizează doar includerea în această noțiune a avantajelor care sunt acordate direct de către stat, precum și a celor care sunt acordate prin intermediul unui organism public sau privat, desemnat sau înființat de acest stat (Hotărârea din 13 martie 2001, PreussenElektra, C-379/98, Rec., p. I-2099, punctul 58 și jurisprudența citată).

44 Or, nu reiese că avantajul pe care îl conferă o măsură adoptată de un stat membru, precum cea din acțiunea principală, industriei cinematografice din acest stat membru

constituie un avantaj acordat direct de stat sau prin intermediul unui organism public sau privat, desemnat sau înființat de acest stat.

45 Astfel, un asemenea avantaj rezultă dintr-o reglementare generală care impune operatorilor de televiziune, indiferent dacă sunt publici sau privați, să aloce o parte din veniturile din exploatare pentru finanțarea anticipată de filme cinematografice și de televiziune.

46 În plus, în cazul în care o măsură adoptată de un stat membru precum cea din acțiunea principală se aplică unor operatori de televiziune publici, nu reiese că avantajul avut în vedere ar depinde de controlul exercitat de autoritățile publice asupra unor astfel de operatori sau de instrucțiunile date de aceste autorități unor asemenea operatori (a se vedea, prin analogie, Hotărârea din 2 februarie 1988, Kwekerij van der Kooy și alții/Comisia, 67/85, 68/85 și 70/85, Rec., p. 219, punctul 37).

47 Prin urmare, trebuie să se răspundă la cea de a treia întrebare preliminară că articolul 87 CE trebuie interpretat în sensul că o măsură adoptată de un stat membru, precum cea din acțiunea principală, care obligă operatorii de televiziune să aloce 5 % din veniturile din exploatare pentru finanțarea anticipată de filme cinematografice și de televiziune europene, precum și, mai precis, 60 % din acești 5 % pentru opere având ca limbă originală una dintre limbile oficiale ale acestui stat membru nu constituie un ajutor de stat în favoarea industriei cinematografice din acest stat membru.

Cu privire la cheltuielile de judecată

48 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

1) **Directiva 89/552/CEE a Consiliului din 3 octombrie 1989 privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune, astfel cum a fost modificată prin Directiva 97/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 iunie 1997, și, în special, articolul 3 din aceasta, precum și articolul 12 CE trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei măsuri adoptate de un stat membru, precum cea din acțiunea principală, care obligă operatorii de televiziune să aloce 5 % din veniturile din exploatare pentru finanțarea anticipată de filme cinematografice și de televiziune europene, precum și, mai precis, 60 % din acești 5 % pentru opere având ca limbă originală una dintre limbile oficiale ale acestui stat membru.**

2) **Articolul 87 CE trebuie interpretat în sensul că o măsură adoptată de un stat membru, precum cea din acțiunea principală, care obligă operatorii de televiziune să aloce 5 % din veniturile din exploatare pentru finanțarea anticipată de filme cinematografice și de televiziune europene, precum și, mai precis, 60 % din acești 5 % pentru opere având ca limbă originală una dintre limbile oficiale ale acestui stat membru, nu constituie un ajutor de stat în favoarea industriei cinematografice din acest stat membru.**

Semnături